

STORA HÄLSINGEGÅRDARS VÄG

Näsbyn och Långhed

BYARNA NÄSBY och LÅNGHED GÅR NÄSTAN SAMMAN. Här är centrum för hälsingeböndernas storbyggande. Det är här vi hittar mangårdsbyggnader som har upp till 400 kvadratmeter boyta och därtill lika mycket i oinredda utrymmen på

Rikt dekorerade förstukvistar pryder gården Pallars i Långhed.

halva övervåningar och hela vindar. Byggnaderna har ofta två och en halv våning, brutna och valmade tak, upp till nio fönster på gavlarna och med sex till sju fönsteraxlar på långsidorna. Exemplen är många.

De största gårdarna

Det var bonden Olof Persson vid gården Schols i Näsbyn som startar storbyggandet i bygden. Han sneglade på bruksherrgårdarna. År 1821 stod hans nya mangårdsbyggnad klar. Den kom att skilja sig markant från de ålderdomliga parstugorna vid gårdarna runt omkring. Schols gav inspiration i hela socknen. De största blev gårdarna Jon-Lars och Pallars i Långhed. De är nu båda byggnadsminnen och med bland de världsarvsnominerade gårdarna.

Falurött och pastell

Den framväxande sågverksepoken påverkade byggenskapen. Många av husen försågs med träpanel som vid sekelskiftet målades i ljusa pastellfärger vilket ytterligare understryker herr-

Pallars tillhör de världsarvsnominerade gårdarna och är en av de största.

Den stora hälsingegården Jon-Lars med sin pampiga förstukvist.

gårdscharakteren. I hela Voxnadalen återfinns dessa pastellfärgade mangårdsbyggnader intill gårdarnas äldre rödmålade timmerhus. Husen smyckades med glasverandor och snickarglädje. Det är på få håll man finner så rik snickarglädje som i Alfta, skriver Fredric Bedoire, professor i arkitekturhistoria. Några av storgårdarna som Jon-Lars och Ol-Svens i Långhed fick aldrig träpanel utan behöll det nakna rödmålade timret.

Skogen skiljer socknarna åt

Vägen mellan byarna Långhed och Vängsbo går genom den skog som skiljer socknarna Alfta och Ovanåker åt. En gränsten från 1927 utmärker sockengränsen.

 <p>WWW.STORAHALSINGEGARDARSVAG.SE Alfta och Edsbyns Turistbyrå tfn 0271-556 61</p>	<p>TURISTSKYLTADE HÄLSINGEGÅRDAR I OVANÅKER</p> <p>OL-ANDERS 0271-556 61</p> <p>LOKA 0271-556 49</p> <p>MÄRTES 0271-205 81</p> <p>TEXT: INGÅLL TENGVALL FOTO: LARS LÖVY GRAFISK FORM: JOHN SANDSTRÖM</p>
	

Typiskt dalmåleri som återfinns på Jon-Lars och andra gårdarna i bygden.

Vägen är en urgammal färdväg men vissa avsnitt har genom åren förbättrats och förändrats. På höjdlägena kan man blicka ut över Hälsinglands vida skogslandskap och blånande berg. Vid Vinberg finns en utsiktspunkt över Voxnans vattendrag och sjösystem. Där möter skogen dalgången på andra sidan. Härifrån har man en vidunderlig vy över hälsingegårdarnas odlingslandskap.

Den stora gården Ol-Svens behöll det nakna timret.

